

مقایسه بوپره نورفین و کلونیدین در سم‌زدایی تریاک

دکتر بهمن صالحی* دکتر نغمه جعفری نیا** فریبا قبله*** دکتر ابوالفضل منصورى****

A comparative study on opium withdrawal of Buprenorphine and Clonidine

B Salehi* N Jafarinia F Ghebleh A Mansori

دریافت: ۸۵/۹/۱۱ پذیرش: ۸۶/۶/۱۱

*Abstract

Background: Opium abuse and addiction is a worldwide problem and application of a method, both cost effective and with less side effect, to shorten the opioid detoxification period is on increasing demand.

Objective: To compare the efficacy of Buprenorphine and Clonidine in treatment of opium withdrawal.

Methods: This study was a randomized, double blind, parallel group, clinical trial performed on out-patients referred to either psychiatric ward at Amirkabir hospital or private clinics in 2005. The patients, initially divided into two groups of 38 members, were assessed for both the efficacy and side effects. Statistical analysis was performed using descriptive statistical tests, χ^2 test, and also the correlation severity by relative risk analysis (R.R.)

Findings: Thirty six (94.8%) subjects in Buprenorphine group and 32 (84.3%) in Clonidine group completed the detoxification program, successfully. Relapses were observed in 2 and 6 cases of Buprenorphine and Clonidine groups, respectively. The difference was statistically insignificant ($p=0.13$). The side effects including hypotension, headache, sedation, dizziness, dry mouth, nausea, and constipation during the 10-day detoxification periods in Clonidine group was more severe and intolerable than in Buprenorphine group. Conversely, the sweating, as another side effect, was found to be more pronounced in Buprenorphine group than in Clonidine group.

Conclusion: Buprenorphine and Clonidine showed similar effects in managing opium withdrawal, yet the withdrawal symptoms of opium was found to be more tolerable with Buprenorphine than Clonidine. Also, less side effects were observed with Buprenorphine.

Keywords: Buprenorphine, Clonidine, Opium, Opium Dtoxication

* چکیده

زمینه: امروزه سوء مصرف مواد و مسأله اعتیاد از مرزهای بهداشتی-درمانی فراتر رفته و به یک معضل درمانی-اجتماعی تبدیل شده است. نظر به افزایش تعداد مصرف کنندگان مواد مخدر و امکانات محدود زمان، به کارگیری روش سم‌زدایی با هزینه کم‌تر، پایایی بیش‌تر و عارضه کم‌تر ترک و محرومیت مواد، ضروری به نظر می‌رسد.

هدف: مطالعه به منظور مقایسه کلونیدین و بوپره نورفین از نظر درمان و عوارض دارویی در سم‌زدایی تریاک انجام شد.

مواد و روش‌ها: این کارآزمایی بالینی تصادفی دو سوکور در سال ۱۳۸۴ در بخش روان‌پزشکی بیمارستان امیرکبیر اراک انجام شد. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده و حجم نمونه در هر گروه ۳۸ نفر بود که اثر هر گروه دارویی و عوارض جانبی آن در هر گروه ارزیابی شد. داده‌ها با آزمون‌های توصیفی و مجذور کای و با تعیین شدت ارتباط (RR) تجزیه و تحلیل شدند. اصول اخلاقی اعلامیه هلسینکی در کلیه مراحل تحقیق رعایت شد.

یافته‌ها: ۳۶ نفر (۹۴/۸٪) از گروه بوپره نورفین و ۳۲ نفر (۸۴/۳٪) از گروه کلونیدین سم‌زدایی را با موفقیت به پایان بردند. از گروه بوپره نورفین ۲ نفر و از گروه کلونیدین ۶ نفر عود مجدد داشتند که این اختلاف از نظر آماری معنی دار نبود. بیش‌ترین شدت محرومیت در گروه کلونیدین بود که اختلاف معنی‌داری با گروه بوپره نورفین داشت ($p<0/01$). عوارض دارویی از قبیل کاهش فشار خون، سردرد، تسکین دهنده‌گی، گیجی، خشکی دهان، تهوع و یبوست در طول دوره سم‌زدایی در گروه کلونیدین بیش‌تر از بوپره نورفین بود، ولی تعریق در گروه بوپره نورفین شدت بیش‌تری نسبت به گروه کلونیدین داشت.

نتیجه‌گیری: اثر بوپره نورفین و کلونیدین در درمان سم‌زدایی مواد افیونی یکسان است. ولی علائم محرومیت مواد افیونی بعد از ترک با بوپره نورفین سریع‌تر بهبود می‌یابد و قابل تحمل‌تر است. همچنین عوارض دارویی آن کم‌تر از کلونیدین است.

کلیدواژه‌ها: بوپره نورفین، کلونیدین، تریاک، سم‌زدایی تریاک

* استادیار گروه روان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اراک
** کارشناس ارشد پژوهش دانشگاه علوم پزشکی اراک
*** پزشک عمومی دانشگاه علوم پزشکی اراک
**** پزشک عمومی مرکز تحقیقات بیماری‌های گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
آدرس مکاتبه: اراک، خیابان راه آهن، خیابان اعلم الهدی، خیابان شهید محرک پور، پلاک ۵، تلفن ۰۸۶۱-۳۱۳۱۶۱۰